

80
'ABESE / NAMRŠTIO SE
OBJAVLJENA U MEKI, IMA 42 AJETA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ① أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ② وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يُسْرَى ③
أُورِيكَ دُرٌّ مُنْفَعَةٌ الذِّكْرَى ④ أَتَمَّ مِنْ اسْتَعْجِلِي ⑤ فَأَنْتَ لَوْ
تَصَدَّقِي ⑥ وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَرْكَبِي ⑦ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ⑧
وَهُوَ يَخْشَى ⑨ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ⑩ كَلَّا إِنَّهَا لَأَذْكُرٌ ⑪ فَمَنْ
شَاءَ ذَكَرَهُ ⑫ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ⑬ تَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ⑭ بِأَيْدِي
سَفَرَةٍ ⑮ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ⑯

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"
"On se namrštio i okrenuo" /1/ "zato što je slijepac njemu prišao." /2/ "A šta ti znaš, možda će se on očistiti", /3/ "ili opomenuti, pa da mu Opomena koristi." /4/ A što se tiče onoga koji je bogat", /5/ " ti se njemu okrećeš", /6/ "a ti nisi odgovoran da se on ne očisti." /7/ "A što se tiče onoga koji ti je došao žureći", /8/ "a on se boji", /9/ "ti njega zanemaruješ." /10/ "Ne čini tako! Zbilja je to pouka", /11/ "pa ko hoće, opomenut će se (time)", /12/ "na listovima je cijenjenim" /13/ "uzvišenim, čistim", /14/ "u rukama izaslanika" /15/ "časnih, čestitih." /16/

Više komentatora Kur'ana navodi /575/ da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., jednog dana razgovarao sa kurejšijskim prvacima, po verziji koju prenosi Enes, r.a., sa Ubejj ibn Halefom, a po drugoj, od Ibn-Abbasa, sa Utbetom ibn Rebiom, Ebu-Džehlom ibn Hišamom i El-Abbas ibn Abdul-Muttalibom. On im se često izlagao u želji da prime islam, pa mu je prišao slijepac po imenu Abdullah ibn Umme-Mektum i počeo moliti Vjerovjesnika, s.a.v.s., da ga pouči nekom ajetu iz Kur'ana riječima: "O Allahov Poslaniče, pouči me nečemu čemu je tebe Allah poučio!" Na to se Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njega okrenuo, namrštio se i nije mu se svidio njegov govor te se primakao drugima. Kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., s njima završio razgovor i počeo se vraćati kući, Allah ga je malo zaslijepio pa ga je obuzeo drijemež. Zatim je Allah Uzvišeni objavio: "On se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao. Ali šta ti znaš, možda

će se on očistiti, ili opomenuti pa da mu opomena koristi."

Međutim, Poslanik, s.a.v.s., htio je da Abdullah ibn Umme-Mektum samo malo sačeka dok on ne završi razgovor sa ovim ljudima, u želji da ih uputi.

"On se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao. A šta ti znaš, možda će se on očistiti"; tj. da postigne duhovnu čistotu **"ili opomenuti pa da mu opomena koristi"**; tj. primit će pouku i klonut će se zabrana. **"A što se tiče onoga koji je bogat, ti se njemu okrećeš"**; tj. ti se bogatom, koji se oglašuje o tvoj poziv, obraćaš ne bi li ga uputio, **"a ti nisi odgovoran, da se on ne očisti"**; tj. ti nećeš odgovarati ako se on ne očisti. **"A što se tiče onoga koji ti je došao žureći, a on se boji"**; tj. nastoji ti se približiti i tvojim savjetom uputiti,

"ti njega zanemaruješ"; tj. praviš se zauzetim. Zato je Allah Uzvišeni, nakon ovoga, Svome Poslaniku, s.a.v.s., naredio da nikoga ne izdvaja u opominjanju, već da u tome svi budu jednaki, a na Allahu je da uputi koga hoće na pravi put. Nakon ovoga. Vjerovjesnik, s.a.v.s. je ukazivao dužne počasti. Ibn Umme Mektumu, a on je bio jedan od mujezina Allahovog Poslanika s.a.v.s., koji je govorio :/576/ "Bilal uči noćni ezan, pa jedite i pijte dok ne čujete ezan Ibn Umme Mektuma!" Opće je poznato da mu je ime bilo Abdullah. Neki, pak, kažu Amr. Allah najbolje zna!

"Ne čini tako! Zbilja je to pouka"; tj.ova sura, ili izjednačavanje ljudi, uglednih i neuglednih, u poučavanju vjeri.

"pa ko hoće opomenut će se." "...na listovima je cijenjenim, uzvišenim, čistim"; tj. ovo poglavlje ili pouka, a i jedno i drugo tijesno su povezani, jer je cio Kur'an na listovima cijenjenim, uzvišenim i čistim. **"Uzvišenim"**; tj. visoko cijenjenim, **"čistim"**; tj. nepodložnim oskrvnuću i bilo kakvom dodavanju ili oduzimanju.

"...u rukama izaslanika"; tj. meleka koji su izaslanici između Allaha Uzvišenog i Njegovih stvorenja. **"...časnih, čestitih"**; tj. plemenite naravi i besprijekorno čistih i dobrih djela. Toga treba biti svjestan svaki učač Kur'ana i pokušavati da takav bude u svojim riječima i djelima. Ahmed od Aiše, r.a., bilježi da je rekla: "Onaj koji vješto uči Kur'an u društvu je meleka, časnih i čestitih izaslanika, a onome koji ga uči s naporom pripadaju dvije nagrade." Ovaj hadis bilježi više autora zbirki hadisa preko Katade.

قَاتِلِ الْإِنْسَانَ مَا كَفَرَهُ ⑯ مِنْ أَيِّ

* Objavljena nakon sure En - Nedžm.

شَيْءٍ خَلَقَهُ ۖ ﴿١٨﴾ مِنْ نَاطِقَةٍ خَلَقَهُ وَقَدَّرَهُ ۖ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرُهُ ۖ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ
 أَمَّا لَهُ وَقَابَرَهُ ۖ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَسْرَهُ ۖ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَيَلْبَسُنَّ مَا وَعَدَّ ۖ ﴿٢٣﴾
 فَلَيَبْطِرْنَ الْإِنْسَانَ إِلَىٰ طَعَامِهِ ۖ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۖ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا
 الْأَرْضَ شَقًّا ۖ ﴿٢٦﴾ فَأَبْنَيْنَا فِيهَا حَبًّا ۖ ﴿٢٧﴾ وَعَبْنَا وَقَضَبًّا ۖ ﴿٢٨﴾ أَوْزَيْنَا
 وَخَلَقْنَا ۖ ﴿٢٩﴾ وَصَدَّقْنَا بِالْحَبِّ ۖ ﴿٣٠﴾ وَفَلَكَةٌ وَأَبًّا ۖ ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَعْمَارِكُمْ ۖ ﴿٣٢﴾

"Proklet neka je čovjek! Koliko je samo on nezahvalan!" /17/ "Od čega ga On stvara?" /18/ "Od kapi sjemena ga stvara, pa mu određuje ono što hoće." /19/ "I pravi put mu dostupnim učini", /20/ "zatim mu život oduzme i učini da bude sahranjen", /21/ "i poslije će ga, kada On bude htio, oživiti." /22/ "Uistinu! On još nije ispunio ono što mu je On naredio!" /23/ "Neka čovjek pogleda u hranu svoju": /24/ "Mi obilnu kišu proljevamo", /25/ "zatim zemlju pukoti -nama cijepamo" /26/ "i činimo da iz nje žito izrasta" /27/ "i grožde i povrće", /28/ "i masline i palme" /29/ "i bašče guste", /30/ "i voće i trave", /31/ "na uživanje vama i stoci vašoj." /32/

Allah ukorava one ljude koji poriču proživljenje:

"Proklet neka je čovjek! Koliko je samo on nezahvalan!" Dakle, On proklinje čovjeka, tj. onu vrstu ljudi koji bez ikakva osnova, jedino zato što su nevjernici i nezalnice, uporno poriču proživljenje. **"Koliko je samo on nezahvalan!"**, tj. koliko je on samo uporan u svome nevjertvu.

Uzvišeni zatim opisuje kako je tog istog čovjeka stvorio od bezvrijedne tvari i da je to On kadar ponovo učiniti, pa kaže:

"Od čega ga On stvara? Od kapi sjemena ga stvara, pa mu određuje ono što hoće", tj. odredio mu je koliko će živjeti, kakva će mu nafaka biti i kakva djela će činiti, te hoće li biti od onih koji su sretni, ili nesretni.

"...i pravi put mu dostupnim učini", tj. olakšao mu je dolazak na Ovaj svijet i izlazak iz majčine utrobe. Mudžahid kaže da je ovo poput riječi Uzvišenog:

"Mi mu na pravi put ukazujemo, a njegovo je da li će zahvalan ili nezahvalan biti." (76:3), tj. Mi smo mu pokazali, objasnili i učinili dostupnim šta i kako treba raditi. Ovakvog su mišljenja i El-Hasan i Ibn-Zejd i ono je, Allah najbolje zna, najispravnije.

"...zatim mu život oduzme i učini da bude sahranjen", tj. nakon što ga stvori, On mu da smrt i da bude ukopan.

"...i poslije će ga, kada On bude htio, oživiti", tj. proživiti će ga nakon smrti. Za to postoje dva izraza i to: el-b'as i en-nušur. O proživljenju Uzvišeni na drugim mjestima kaže:

"Jedan od dokaza Njegovih jeste to što vas od zemlje stvara, i odjednom vas, ljudi, svuda ima razasutih" (30: 20)

"...a pogledaj i kosti, vidi kako ih sastavljamo, a onda ih mesom oblažemo" (2:259). Ibn Ebi-Hatim, preko Ebu-Seida, od Vjerovjesnika, s.a.v.s., navodi da je rekao:/577/ "Zemlja će cijelo ljudsko tijelo rastočiti, sve osim repne kosti." Ovaj hadis navodi se u obje najpoznatije vjerodostojne zbirke, u verziji koju prenosi El-A'meš od Ebu-Saliha, a on od Ebu-Hurejrea koji glasi:/578/"Čovjek će sav istruhnuti, osim repne kosti od koje je stvoren i na koju će se sastaviti."

"Uistinu! On još nije ispunio ono što mu je On naredio!", tj. Uzvišeni neće dati da se to desi sada, dok ne prođe određeni rok i dok se ne izrode i na Ovom svijetu ne pojave ljudi kojima je to On unaprijed propisao i odredio. Kad se to kod Allaha ispuni, On će proživiti stvorenja i ponovno ih stvoriti, kao što ih je stvorio prvi put.

U riječima Uzvišenog: **"Neka čovjek pogleda u hranu svoju"** ukazuje se na dvije stvari: blagodati kojima je čovjek obasut i da je oživljenje biljnog svijeta iz obamrle zemlje dokaz da će i tijela, nakon što su bila truhle kosti i rasuta zemlja, biti oživljena.

"Mi obilnu kišu proljevamo", tj. spustimo sa neba na Zemlju.

"...zatim zemlju pukotin-ama cijepamo", tj. zatim kišu na Zemlji zadržavamo i dajemo da se kroz svoje pukotine njome napaja i da je sjemenke upijaju, pa niču i izrastaju na Zemljinoj površini.

"...i činimo da iz nje žito izrasta i grožde i povrće", tj. razne vrste žitarica i grožde. Riječ znači povrće koje se jede svježe, ili djetelinu kojom se hrani stoka. Hasan el-Basri kaže: **"El-kadb"** je stočna hrana. **"...i masline"**, tj. voćka od čijih se plodova dobija ulje koje se koristi za rasvjetu i kao začim za jelo. **"...i palme"** čiji se plodovi (hurme) jedu zeleni, nažutjeli, umekli i zreli, svježi i kuhani i od kojih se dobiva pekmez i začim (sirće). **"...i bašče guste"**, tj. voćnjaci isprepletenih krošnji koje prave hlad za odmor.

"...i voće i trave". Pod izrazom **"voće"** misli se na sve voćne plodove koje jedu ljudi, a pod izrazom / **"ebbun"** na sve što raste na zemlji i koristi se kao stočna hrana i što ne jedu ljudi.

"...na uživanje vama i stoci vašoj", tj. kao hranu za vas i vašu stoku na ovom svijetu sve do Sudnjeg dana.

فَإِذَا جَاءَتْ السَّاعَةُ ۖ ﴿٣٦﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۖ ﴿٣٧﴾ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۖ ﴿٣٨﴾
 وَصَاحِبِهِ وَبَنِيهِ ۖ ﴿٣٩﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُم يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۖ ﴿٤٠﴾
 وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفَرَةٌ ۖ ﴿٤١﴾ ضَاكِرَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۖ ﴿٤٢﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا
 غَبَرَةٌ ۖ ﴿٤٣﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۖ ﴿٤٤﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُ الْفَجْرَةُ ۖ ﴿٤٥﴾

"A kad dođe glas zaglušujući", /33/ "na Dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći" /34/ "i

od majke svoje i od oca svoga" /35/ "i od druge svoje i sinova svojih", /36/ "toga Dana će se svaki čovjek samo o sebi brinuti", /37/ "neka lica toga Dana bit će blistava", /38/ "nasmijana, radosna", /39/ "a na nekim licima toga Dana bit će prašina", /40/ "tama će ih prekrivati", /41/ "to će, zbilja, nevjernici, razvratnici biti." /42/

Ibn-Abbas kaže: " jedno je od imena Sudnjeg dana čiju je veličinu Allah i na ovaj način istakao i na njega upozorio Svoje robove."

El-Begavi kaže: "Povik (krik) je na Sudnjem danu."

"...na Dan kada će čovjek od brata svoga pobjeći, i od majke svoje, i od oca svoga, i od druge svoje i sinova svojih", tj. vidjet će ih, ali će od njih bježati i sklanjati se, jer će strah biti veliki, a izlaz neizvjestan. U vjerodostojnom (sahih) hadisu, o zauzimanju na Sudnjem danu (šefaatu), stoji da će svaki od odabranih poslanika, kad se od njih bude molilo da se kod Allaha za ljude zauzmu, reći: "Moj život! Moj život! Danas Te molim da spasiš samo mene." Čak će Isa, a.s., sin Merjemin, reći: "Danas Ga molim samo za sebe. Ne molim Ga ni za Merjem koja me je rodila."

"...toga Dana će se svaki čovjek samo o sebi brinuti", tj. neće imati vremena da se brine za drugog. Ibn Ebi-Hatim navodi jedno predanje u kojem kaže da je Ibn-Abbas rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: /579/ Na Sudnjem danu ćete nakon proživljenja biti okupljeni bos, goli i neosunećeni." Ibn-Abbas zatim kaže: "Pa ga je njegova žena upitala: 'Allahov Poslaniče, zar ćemo jedni drugima gledati, ili vidjeti, stidna mjesta?' On je odgovorio:

'...toga Dana će se svaki čovjek samo o sebi brinuti', ili je rekao: 'Toliko će se brinuti o sebi da neće imati kad gledati.'

"...neka lica toga Dana bit će blistava, nasmijana, radosna", tj. toga Dana bit će dvije vrste ljudi: kod jednih će lica biti blistava, tj. ozarena, **"nasmijana, radosna",** tj. unutarnje raspoloženje i radost u srcu pokazat će se i na njihovim nasmijanim i vedrim licima. Ovi će biti dženetlije.

"...a na nekim licima toga Dana bit će prašina", "tama će ih prekrivati". Riječ znači, tama.

Ibn Ebi-Hatim, od Džafer ibn Muhammeda, prenosi da je čuo od svog oca, a ovaj od svog djeda, da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: /580/'Nevjernici će se do usta gušiti u znoju, a onda će im lica zasipati prašina.' Zatim je rekao: 'O tome govore riječi Uzvišenog:

'a na nekim licima toga Dana bit će prašina', 'to će, zbilja, nevjernici - razvratnici biti'", tj. oni čija su srca vjerolomna, a djela razvratna, kako u drugom ajetu Uzvišeni kaže:

"...i samo će grješnike i nevjernike radati!"

**Kraj skraćene poglavlja
'Abasa / "Namrštio se".**

